

LÁMPÁS EGY ELTÉVEDT VILÁGBAN

– Interjú Jóna Dáviddal –

ATK: A széleskörű érdeklődésednek köszönhetően és a társadalmi érzékenységedből adódó felelősség okán már az egyetemi éveid alatt aktív résztvevője voltál a mindenkori közösségeidnek. Költőként, lapszerkesztőként, médiatanárként váltál ismertté a kortárs kincsestárban. Mint ha egy segítő lámpás lennél ebben az eltévedt világban. Önként vállalt küldetésedben mi az, ami vezérel, és miért pont az irodalom határozza meg jelentősebben a jelenlegi életedet?

JD: Hogy mi az, ami vezérel? Semmi bemelegítés, rögtön egy ilyen néhez kérdés?

ATK: Ismeretségünk több, mint egy évtizedre vezet vissza. A kulturális térben való magabiztos mozgásodból, emberi tartásodból, s kiváló költőként ismerve Téged, biztos vagyok abban, hogy nem létezik számodra nehéz kérdés.

JD: Küldetés, vagy küldetésstudat nincs bennem. Sőt, hiányosságomnak tartom, hogy bizonyos helyzetekben nincs elég ambícióm, nem akarok többet, jobbat, mást. Igaz, hogy mindig közösségekben gondolkodtam, de ez inkább egy véd-dac szövetség a világ ellen, egy összekacsintás, egy megélési mód. A művészet, a kultúra, azon belül a magyar nyelv sokrétű szépségében az irodalom, számomra valóban közvetítője, tere annak, amiben otthonra találnak a gondolatok, az érzések, ahol az élmény- és a szépségkeresés a mindennapok megélésének minőségét adják. Hogy a kérdéssedre válaszoljak, az vezérel, hogy jó és igaz embereket egy csapatban tudjam, hogy közösséggé formáljam úgy, hogy mindenkiben elfogadom annak színességét, sokféleségét, hogy ne akarjam feltétlenül őket közös nevezőre hozni. Az egymásra figyelés aztán nagy erőt, szellemi és lelki biztonságot tud adni a közösség tagjainak. Ugye választottam?

ATK: Igen, tökéletesen kifejtetted a kérdésemre adott választ. Azzal a tagadhatatlan szerénységgel, ami a küldetésstudatot ösztönösen hordozó, felelősségteljes emberekre jellemző. Ez a példaértékű együttállás okoz-e számodra olykor nehézséget a mindennapok során, vagy mindig erős támaszod tud lenni a döntéseidben?

JD: Egyfelől a döntés, mint olyan, sosem okozott gondot. A kiszolgáltatottság jobban zavart, amikor nem én döntök az elágazásban. Viszont a döntések mögött elfogadásnak, tiszteletnek, bizalomnak kell lennie felém. Gyenge pontom árurom el Neked, a másikért való kiállás mindig érzékenyen érintett, az is, amikor kiálltak értem, s az is, amikor ez elmaradt, pedig vártam. A becsület lehetett volna az első kérdéssedre adott válasz is.

ATK: Családoddal nem rég költöztetek Mányról Biatorbágyra, de anyai nagyszüleid révén ma is erős kötődés fűz Hódmezővásárhelyhez. Mesélnél a vásárhelyi emlékeidről?

JD: Igen, édesanyám, aki egészségnevelő, mentálhigiénés szakember, Vásárhelyen született. Anyai nagyapám precíz, műszaki beállítottságú ember volt, a Csepregi-malom tulajdonosa egészen az államosításig. Nagymamám szép nő volt, bálkirálynő volt a Fekete Sasban, ő egész életét Vásárhelyen töltötte, a KIOSZ-nál dolgozott, majd a Németh László Városi Könyvtárban. Az ő apjái voltak a Szalkai vegyeskereskedés a Holó utcában. Írtam róluk *Az élet szövege* című könyvemben. Gyermekkorom nyarait többségében Vásárhelyen és Mártélyon élhettem meg, közel áll hozzám, vagyis részem ez a vidék.

ATK: Alapító főszerkesztője, nélkülözhetetlen koordinátora, csapatkapitánya vagy az Art'húr Irodalmi Kávéház néven ismertté vált kortárs kulturális kerekasztal társaságnak, melynek ötlete, több mint egy negyed évszázadra vezethető vissza. Mikor és hogyan született az ötlet? Milyen utat járt be eddig ez a nagyszerű kezdeményezés?

JD: 1993-ban, amikor egy újságárus akkori kínálatát megnéztem, azt éreztem, hogy egyik lap sem szól hozzám. Belterjes, elvont, helyenként érthetetlen, és gazdasági, politikai érdekeket kiszolgáló újságok voltak kaphatóak. Egyébként lényegében ez ma sincs másképp. Arra gondoltam, hogy olyan lapot kéne kiadni, amit szívesen olvasnék, amit hajótöréskor vinnék a szigetre. A semmiből raktuk össze, építettük fel. Munkahelyekről „szereztünk” papírt, mi magunk nyomdászoktunk, és idővel az Art'húr a legnagyobb civil irodalmi lap lett, volt, hogy 10 ezer példányban, országos terjesztéssel, és mindvégig ingyenesen. Hogy az olvasóink értsék, hogy mi-ben voltunk mások, álljon itt egy hír, ami jól mutatja: „Budapesten a Petőfi Sándor utca 47. szám alatt a kapualjban van egy pókháló, amit a nap reggel 9 és 10 között világít meg. Menjetek el, nézzétek meg, mert szép!” Az Art'húr története igazi szép történet, értéke a tisztaságában van, és alkotóinak, szerkesztőinek személyiségében.

ATK: Az általad alapított *Art'húr* jelenleg internetes újságként, a Facebook közösségi oldal felületén olvasható. Nem titok, hogy a felém irányult bizalmadra épülő felkérésednek köszönhetően, 3 éve én is egyik szerkesztőként vagyok jelen az Art'húr működésében. A kollégáid sokszínű személyiséggel bíró emberek, így maga a kínálat is ennek tükrében vonzza az olvasótábort. Milyen szempontok szerint választod ki a munkatársaidat?

JD: Nagyon büszke vagyok az *Art'húr* szerkesztőire, jó emberek, a civil irodalom legjobbjai. Mára rang bekerülni, a szerkesztői kerekasztalra való felkéréseimnél a lelkület, a szenvedély és az érzékenység, ami a vonzerő. Ami a szerkesztői munkát nálunk érdekessé teszi, hogy nincs hierarchia, teljes bizalom, és szerkesztői szabadság van. Ami összetart minket, arra a szerkesztők ösztönösen ráéreznek, s az alapján válogatnak tartalmat olvasóinknak.

ATK: Miben véled másnak, egyedinek és leginkább fontosnak azt, amire irányítani akarsz az olvasók figyelmét? Hol helyezed el az Art'húrt a mai kortárs művészeti kínálat skáláján? Elégedett vagy az olvasottsági statisztikákkal?

JD: Ami megkülönböztet minket a mainstream irodalomtól az az *Art'húr* hitelessége – erről már beszéltünk, de fontos – azaz nem kell megfelelnünk sem gazdasági, sem politikai érdekeknek. Civilek vagyunk, s így lapunk civil kurázi. Úgy hiszem, hogy az irodalmi szervezeteknek az alkotóműhelyeket kellene támogatni, figyelni, s az ott található kincseket megmutatni a nagy közönségnek. Ennek a törekvésnek nyoma sincs. Volt, hogy a statisztikák adatai alapján az Art'húrt egy hét alatt több mint 150 ezren látogatták, de 60-70 ezer olvasónk rendszeresen van. A hivatalos irodalmi oldalak ennek a közelében sem járnak. Akkor pozicionáljuk együtt az *Art'húrt*, szeretném hinni, hogy sokaknak fontos, hogy van fogyasztható, hiteles tartalom az oldalunkon.

ATK: Úgy vélem, mindannyiunk számára fontosak a gyökerek. Egy alkotó ember életében különösen nagy jelentőséggel bírnak a példaképek is. Kik azok a személyek, akikre úgy tekintesz, hogy jelentősen befolyásolták az életedet akár személyes, akár szakmai szempontból?

JD: Nagyon büszke vagyok Baranyi Ferenc barátságára. Szentjános Csabával három évtizedes szoros alkotói barátság fűz, a *Gazduram* sorozatot a *Szózat* című folyóirat közvetítette. Faludy György biztatása, barátsága jókor talált meg, és adott valamiféle tartást. Filmes vonalon Péterffy András rendező, akitől sokat kaptam. És amire még szintén nagyon büszke vagyok, annak van vásárhelyi vonatkozása. Biegelbauer Pál természetgyógyász, pap, egy előadáson járt a városban, s ott feltettek neki egy kérdést, hogy ki a legfontosabb tanítványa, és akkor az én nevem mondta válaszként. Az megemelt, úgy éreztem, hogy ezzel valahogy van dolgom. Amúgy nagyon kedvelem a kortárs költészetet, napi szinten olvasom, így aktív kapcsolatban vagyok vele. Itt egy hosszú lista következhetne, amiben Te is ott lennél...

ATK: Sokunk nevében köszönöm a bizalmad. Mindeddig 11 könyvet köszönhetünk Neked, melyek számottevően versek, de egy prózai kötet, *Az élet szövege* is napvilágot látott korábban, valamint média témájú szakkönyvek is. 2019-ben, *Költőpénz* címmel jelent meg egy újabb versesköteted. Néhány információt elmondanál a legújabb könyved tartalmáról? Milyen visszajelzéseket kaptál e kötet kapcsán?

JD: Ami öröm, hogy a kiadó tájékoztatása alapján a *Költőpénz* utánnymást kapott, ma is kapható a nagyobb könyváruházakban, interneten rendelhető. A mostani kötet érdekessége, hogy a számomra fontos kortárs költők egy-egy versére versreflexiókat, tükörverseket írtam, amiben követem az eredeti mű versszerkezetét, nyelvezetét, stílusát, de annak adom vagy a komplementerét, vagy egy másik nézőpontját. Nagyon szerettem ezeket a verseket írni, ráhangolódni a másokra, ez egy lírai empátia, amit aztán egy szétszedem-összerakom játékként követ.

ATK: Szervezőként és alkotóként is aktív vagy. A humor is kiváló eszközeid egyike. Sikeres embernek tartod magad? Mit jelent számodra a siker?

JD: Ha a siker az olvasók szeretetét jelenti, akkor szeretnék sikeres lenni, viszont én nem magam akarom eladni, a fellépések nem inspirálnak, nem tekintek áru-cikk-ként, üzletként az irodalomra, számomra ez sokkal személyesebb, őszintébb műfaj, ahol a lelkek összeérnek.

ATK: Megtudhatunk valamit a közeljövőre kigondolt terveidről, céljaidról?

JD: Verskötetet szívesen adnék ki, ha egy kiadó megkínálna lehetőséggel. Tervem az *Art'húr* alkotóinak munkájából újabb antológia kiadása, lenne hozzá merítés. Bene János barátommal hangfelvételeket készítünk, talán abból is lesz valami. Fővényi Sándor barátommal is versszkanderbe kezdtünk, aminek közlésére van érdeklődés is.

ATK: Honnan merítetted ezt a végtelennek látszó erőt ahhoz a lendülethez, amit magadból ilyen sokoldalúan, és időt állóan adni tudsz ennek az értékes kultúrára éhes világnak?

JD: Igazán keretes lett a szerkezet, mert a két legnehezebb kérdés az elejére és a végére került. A lendületem, a lendületünk biztosan nem egyforma, ha az évtizedes merítéseket nézem. Engem ugyanúgy ért elutasítás, közöny, érdektelenség, mint mindannyiunkat. Sokszor kérdezték, hogy miért csinálom, és ha ezt kérdezik, akkor nincs rá jó válasz. Aki érti, hogy ez egy megélési mód, egy önterápia, egy beszélgetés magammal és a választott világgal: az nem kérdezi, mert ő is átéli valamilyen formájában, ha alkot. Ha valamit sikerül leírni, s abban a minőségében, ahogy szerettem volna, az megnyugtat. Kitettem, leírtam, nem terhel, nem foglal tovább bennem helyet.

Arany-Tóth Katalin

Fotó: Mosolygó Sára

JÓNA DÁVID

költő, újságíró

1968-ban született Budapesten. Biatorbágyon él.

17 évig tanított a zsámbéki főiskolán. Újságíró, operatőr, az *Art'húr* kulturális, művészeti lap alapítója, szerkesztője, a facebookon az *Art'húr Irodalmi Kávéház* főszerkesztője.

2016-ban jelent meg *Az élet szövege* című prózája, 2018-ban a *Jóféle csönd* című, 2019-ben pedig a *Költőpénz* verseskötete.